

[Holstein.]

„Først maa det siges, at en almindelig Krig, hvori alle eller de fleste Stormagter indvikles, er overordentlig usandsynlig.“

Saaledes var det ærede Medlems Stilling i Aarene umiddelbart før Verdenskrigen, hvor alt det, det ærede Medlem havde profeteret i „Det ny Aarhundrede“, blev kuldkastet, hvor det endog blev kuldkastet i en saadan Grad, at det ærede Medlem Hr. P. Munch som Forsvarsminister gjorde lige det modsatte af det, han før havde angivet som Betingelsen for, at det vilde være usandsynligt, at Danmark blev inddraget i Krigen, nemlig Spærringen af Bælterne med Miner og Skibe og Forøgelsen af vore Fæstningsværker. Vi fik bl. a. en helt ny Fæstningsstilling, som slet ikke var hjemlet eller nødvendig efter Forsvarslovene af 1909, fra Køge Bugt til Roskilde Fjord over Tune.

Men saa rettede jeg et andet Spørgsmaal til det ærede Medlem Hr. P. Munch og til det ærede Medlem Hr. Borgbjerg, og det var dette: Hvis De besvarer mit første Spørgsmaal bekræftende, anser De det saa for sandsynligt, at Danmark i en saadan Koalitionskrig vil komme til at ligge i Farezonen og blive et strategisk-politisk Brændpunkt? Hertil svarede det ærede Medlem Hr. P. Munch — længere er han altsaa i sin historiske Vurdeling af de storpolitiske Forhold ikke kommet —, at ganske vist vilde han tro, at Danmark i saa Tilfælde kom til at ligge i Farezonen, fordi, sagde han, ethvert lille Land i Europa i saa Fald for saa vidt vilde ligge i Krigens Farezone, men at Danmark skulde blive et strategisk-politisk Brændpunkt i en saadan Koalitionskrig, ansaa han for aldeles usandsynligt. Nu kunde jeg have lyst til at spørge det ærede Medlem, hvorledes han i Grunden læser Danmarks Historie. Var Danmark ikke et strategisk-politisk Brændpunkt i Europas Storpolitik i 1801? Var det ikke et strategisk-politisk Brændpunkt i 1807? Var det ikke paa Nippet til at blive et strategisk-politisk Brændpunkt i 1854? Var det ikke et strategisk-politisk Brændpunkt, har det overhovedet været andet siden de første Aar efter dette Aarhundredes Begyndelse og til Dags Dato? Var det det ikke, da Tyskland og Rusland forhandlede om Spærringen af Østersøen, Bjørkøtraktaten og Bjørkøforhandlingerne og ved Kejser Wilhelms Besøg har i København? Var det det ikke under Balkankrigen i 1911—12? og var det det endelig ikke i 1914? Det forekommer mig, at man skal være meget spidsfindig for at hævde, at Danmark ikke

var et strategisk-politisk Brændpunkt i August 1914. Men alle disse historiske Erfaringer vil det ærede Medlem altsaa se ganske bort fra, og han fornyer sit lyse Haab og sit Gladsyn fra før Krigen og hævder, at nu er det ganske usandsynligt, at Danmark i Fremtiden vil blive et strategisk-politisk Brændpunkt i en europæisk Koalitionskrig.

Men der er en Ting til, jeg gerne vil pege paa, naar vi ser tilbage paa de historiske Erfaringer, og det er dette, at Grunden til, at det gik Danmark saa galt, som det gjorde, ved alle de Lejligheder, jeg her har nævnt, var langt mere Aarsager af strategisk-politisk Karakter, end det var Aarsager af militær-teknisk Karakter. I 1801 kunde Danmark have besejret den engelske Flaade, Nelson i Øresund, intet mindre; at det ikke skete, skyldtes rent og skært diplomatiske Fejlgreb, at vi lod os narre, lod os bluffe og troede, at den militær-politiske Situation var en anden, end den i Virkeligheden var. I 1807 gik det galt, fordi de ansvarlige Statsledere havde en helt anden Opfattelse af den storpolitiske Situation, end Forholdene berettigede til, og fordi de militær-politiske Dispositioner i Overensstemmelse hermed var truffet ganske fejlagtigt. I 1864 mener mange militær-sagkyndige, at vi gav op, og at den sletteste Præstation fra dansk Side fandt Sted, netop hvor vi havde Chancer for at føre et effektivt Forsvar, nemlig efter at Overgangen til Als havde fundet Sted, da vi endnu havde vor Flaade i Behold. . . . . (Holger Andersen: Det var ogsaa General Moltkes Mening!). Det var ogsaa General Moltkes Mening. Nu skal jeg gerne indrømme, at i 1914 gik det godt, men, som jeg før har fremhævet: jeg tror, man uden at undervurdere den radikale Regerings diplomatiske Smidighed i den paagældende Situation tør sige, at Lykken i August 1914 var større end Forstanden, i hvert Fald større end den Forstand, der havde lagt sig for Dagen i de Dispositioner, der af de ansvarlige militære Myndigheder og Statsledere var truffet i Aarene umiddelbart før August 1914. For vi ved jo alle nu, at dersom det var blevet til Krig, dersom Tyskland ikke, som den tyske Gesandt erklærede, havde turdet betro Danmark Nøglerne til Østersøen — saaledes har den tyske Gesandt udtrykt sig: Tyskland har nu betroet Danmark Nøglerne til Østersøen —, havde Tyskland ikke turdet vove denne Overdragelse til Danmark af Frygt for England, af Frygt for sin egen Svaghed, saa var det maaske ikke gaaet saa godt, som det gik. Er Forholdet ikke